

נכס שהושג במרמה (הכולל הכנסות שאינן מדווחות לרשויות המס) אינו נכס בר-איזון לצרכי גירושין!

עו"ד ענבר דרוך מסבירה שרצוי שאף אחד מבני הזוג ובאי כוחם לא יעלה שום טענה לעניין נכסים שהושגו במרמה, שכן כל טענה כזו עלולה לפתוח כנגדם תביעות אזרחיות ופליליות מצד רשות המיסים.

חשוב להבין את שווי העסק ניתן וצריך להעריך לפי שווי השימוש הקיים נכון למועד הקרע (שווי AS-IS) אך משעה שהאקטואר מוסיף הכנסות שלא דווחו, לתזרים המזומנים העתידי החזוי הצפוי לנבוע מהעסק, הוא למעשה מניח כי העסק ימשיך להעלים הכנסות לנצח וזה בעיניי לא סביר בעליל!!! אני מחזקת את טענתי זו באומרי שגם אם נניח לרגע שהבעל ימשיך להסתכן בהעלמת הכנסות לאחר הגירושין, הרי שמדובר בסיכון/סיכויי שלו, בעוד שגרושתו אינה זכאית לשווי בגין סיכונים שכאלו (כי היא הרי לא תשב בכלל במקומו כאשר ייתפס, וחזקה שהיא מתישהו ייתפס אם הוא מעלים הכנסות לנצח). כמובן שמהבחינה הפלילית ניתן לטעון כי בעל העסק תמיד יכול לבחור לדווח על הכנסות, אך מהבחינה הכלכלית - לא יהווה אומר - צד שהתגרש אינו זכאי לחלק בנכס עתידי שיושג תוך הפרת דיני המס. למה? **כי מבחינת דיני המס, נכס שהושג תוך ביצוע עבירת מס, ניתן לחלטו !!! בתוספת קנסות גבוהים מאד !!!**

לפיכך, **נכס שהושג במרמה (כולל בעבירות מס) אינו נכס בר-איזון - ויש לחלטו לטובת אוצר המדינה**. אם אני הייתי שופטת בדיון בבית משפט לענייני למשפחה ומי מהצדדים טוענים לעבירת מס, אני הייתי מיד עוצרת את הדיון בתיק, ומבקשת חוות דעת של רשות המיסים על גובה המיסים שנגנבו! רק לאחר קבלת חוות הדעת הייתי פוסקת חילוט של כל המס שנגנב, וכי ההתגרש אינו זכאי (לאחר החילוט). דהיינו, אין שווי כלכלי להכנסות שלא דווחו !!!

לסיכום, על סמך שיחות שניהלתי עם מעריכי שווי מוסמכים הגעתי למסקנה כי הכנסות "שחורות" אינן חלק מנכס בר-איזון, מהנימוקים הבאים:

1. לא ניתן להניח שבעל העסק ימשיך להיות עבריין לנצח! (ההיוון לאינסוף).
2. הכנסות "שחורות" אינן עסק, אלא גניבה מהמדינה, אותם יהא צורך להחזיר לאוצר המדינה, לכשתתגלה, בתוספת קנסות וריבית והצמדה, בסכומים "מבהילים".
3. בעל העסק (בן הזוג שמתגרש) נוטל סיכון גם על חירותו, סיכון שבו הזוג השני לא לוקח !!! (לאחר הגירושין).
4. חלק משווי הנכסים לאיזון כוללים שווי הכנסות "שחורות" בגינם ממילא קיבל בן הזוג חלקו, בשווי נכס לא חוקי עד למועד הקרע.

לדעתי, **נכס שהושג במרמה של מי מרשויות המדינה, אינו נכס לאיזון - אלא נכס לחילוט על ידי המדינה**. בנוסף, רצוי שאף אחד מבני הזוג ובאי כוחם לא יעלה שום טענה לעניין נכסים שהושגו במרמה, שכן כל טענה כזו עלולה לפתוח כנגדם (שני הצדדים) תביעות אזרחיות ופליליות מצד רשות המיסים. ויודגש על פי הדין הקיים, אין התיישנות בדיני המס הפליליים (באזרחיים יש). ממילא, שני בני הזוג נהנו מהנכסים שהושגו במרמה בתקופת הנישואין.

ומאידך תטען בת הזוג הנהנית שכן הזוג שהסתכן צריך להמשיך ולהסתכן גם בעתיד! ויודגש כי לא ניתן לקבוע שהכנסה שהתקבלה ב"שחור" הייתה מתקבלת בידי בעל העסק אם היה משולם עליה מס כדון, מאחר ונקודת האיזון הכלכלית (ביקוש/היצע) לעסקאות "בשחור" שונה מנקודת האיזון הכלכלית לעסקאות "לבנות". דהיינו, עסקאות "בשחור", מתבצעות בשוק אחר, מדובר בעסק אחר שאינו חוקי, ואין לחייב את הבעל לשלם שווי של עסק לא חוקי, גם אם בעבר ניהל כזה, כאמור גם לטובת בת זוגתו לשעבר.

האקטואר מטעם בית הדין טען כי **סביר מאד להניח כי עסק הפועל בשחור ימשיך לפעול כך גם לאחר מועד הקרע**, מאחר ולאחר מועד הקרע בעל העסק ימשיך ליהנות מהתוספת הלא מדווחת. המשך ישיר לתקופה שלפני מועד הקרע. ועל כן, אין לפיכך כל סיבה שלא לחלוק את השווי האמיתי עם הזוג.

אני טענתי שאיני מבינה מה פירוש סביר להניח, איך בת הזוג שנפרדה מבן זוגה לשעבר נושאת בסיכון הגבוה של הפעלת עסק הפועל בשחור? הלא עסק שפועל בשחור הוא עסק לא חוקי שמסכן את בעליו סיכון בלתי סביר הן במישור הכלכלי והן במישור הפלילי! ומשכך הם פני הדברים, הרי שבת הזוג לא יכולה לצאת מנקודת הנחה שכן זוגה לשעבר יפעיל עברה עסק שאינו חוקי - לנצח!

"מדוע לדעתך", שאלתי את האקטואר, "בת הזוג לשעבר, צריכה להנות מרווחי עסק לא חוקי, כשהיא לא זו שנוטלת שום סיכון בהפעלתו הלא חוקי?" "האם ניתן לתת לאשה חצי משווי עסקו של גנב? האם אישה זכאית למחצית שוויו של עסק למסחר בסמים קשים (קוקאין)?" האקטואר טען שהדוגמה הקיצונית שלי מגוחכת והזוויה וכי עסקיך בשדה הכלכלי ולא המשפטי ומשכך הוא דבק בחוות דעתו הכלכלית אשר התבססה על הוכחות לגבי כספים לא מדווחים.

מיד עניתי לאקטואר "אז לשיטתך כאשר מגיעים להתגרש, בני זוג עבריניים צריכים לתת לבת זוגתם חצי משווי של עסק לא חוקי? שהרי, מבחינה מהותית לעסק לא חוקי אין שווי כלכלי, כי בכל רגע נתון המשטרה או עבריין קשוח יותר יכולים לקחת לך את העסק.!!"

"אם הבנתי נכון", ענה לי האקטואר, "במקרה שלפנינו מדובר על עסק עם הכנסות לא מדווחות ולא על עסק עם פעילות לא חוקית". "עסק שפועל באופן קונסיסטנטי להעלמת הכנסות", כך עניתי לאקטואר, "הוא עסק לא חוקי, בכל רגע נתון רשות המיסים יכולה להפסיק פעילותו בדרך של "שומת מס לפי מיטב השפיטה" וגם לפעול בהליך פלילי כנגד בעל העסק עצמו, שבסופו יישלח לכלא, שם בטח לא ייצר כל הכנסה!!!!".

שבוע שעבר פורסמה **בגלובס** כתבה לפיה ביהמ"ש לענייני משפחה הורה להעביר את כל המסמכים בסכסוך משפטי בין שני אחים לעיונה של רשות המיסים לטובת בחינת פתיחה בחקירה פלילית, לאחר שעלו חששות להלבנת הון דרך חשבונות של האחים בשוויץ, כאשר נקבע למעשה כי הצורך לבחון האם בוצעו עבירות מס ע"י האחים, גובר על חיסיון ההליך ועל זכותם לפרטיות.

אם נקיש מכך על הליך איזון המשאבים בין בני זוג עקב הליך גירושין, הרי שבית המשפט מוסמך להעביר כל מידע שנגלה לפניו לרשויות המס, כאשר הסתבכות עם רשויות המס יש לה גם פן אזרחי וגם פן פלילי.

אגב, מניסיוני, ישנם עורכי דין שטוענים טענות שיש בהן משום עבירות מס של מי מהצדדים, מבלי להבין ששני בני הזוג נישומים יחד ולחוד, ולכן שניהם עלולים לחבו בכל הצרות שנוגעות לדיווח שקרי לרשויות המס.

לדעתי, למעריכי שווי ואקטוארי המתמנים מטעם בית המשפט למשפחה או בית הדין הרבני, אסור להיכנס בכלל לטענות לעבירות מס. ככול וישנן טענות לעבירות מס מצד אחד הצדדים, מומלץ למומחה מטעם בית המשפט לענייני משפחה לכתוב: **"עסקיך בטענות לעבירות מס לכאורה, שאינן בתחום ידעתי וסמכותי. בהתאם, לא דנתי בהם כלל"**.

מהבחינה הכלכלית, אני מסבירה ללקוחות, כי גם אם בוצעה עבירת מס לכאורה, הרי שחזקה ששני הצדדים נהנו ממנה באופן שווה, במישרין או בעקיפין, ולכן אין מה לאזן ביניהם בעניין זה.

לאחרונה בתיק שבו אני מייצגת, האקטואר שמונה מטעם בית הדין הרבני חלק על דעתי זו לעניין האיזון. לטענתו, אם וככל שיש הוכחות מן הראוי לעשות בהם אם וככל שיש הוכחות מן הראוי לעשות בהם שימוש. במקרה דנן בית הדין מינה את האקטואר וכתב לו במפורש שעליו להתחשב בטענותיה של האישה לעניין כספים לא מדווחים. ואכן האקטואר ביצע הערכות שווי במספר חלופות לרבות אלו עם כספים לא מדווחים.

אני למעשה טענתי באותו תיק לעניין ההכנסות הלא מדווחות של בן הזוג, כי משעה שכן זוג לשעבר לא דיווח לרשויות מלוא הכנסותיו, הוא נטל סיכון שלא במהלך העסקים הרגיל, כאשר עסקיך בסיכון כלכלי ואישי גבוה יחסית (עד כדי אובדן חירות).

הטענה שלי היא שמהסיכון הנ"ל נהנה גם בת זוגה בתקופת הנישואים וכי מהסיכון הנ"ל נצברו לצדדים רכוש נוסף לאיזון. חשוב להבין כי הדעת לא נותנת שמחד בת הזוג תהנה מסיכון גבוה מאד שנטל בן הזוג משך תקופת הנישואין, סיכון שהביא לגידול בנכסי האיזון,